

Posudek oponenta diplomové práce

Vedoucí diplomové práce: PaedDr. Helena Hazuková, CSc.

Oponent diplomové práce: Mgr. Magdalena Novotná, PhD.

Autor diplomové práce: Zdeňka Malinovská

Obor: Pedagogika předškolního věku

Název práce: Příroda jako inspirace výtvarných explorací v mateřské škole

Tématem diplomové práce Zdeňky Malinovské je **Příroda jako inspirace výtvarných explorací v mateřské škole**. Práce sestává ze dvou hlavních částí. Teoretickými východisky jsou zde zejména vývojová psychologie, teorie hry a estetická výchova. Výzkumná část zahrnuje 4 kapitoly. Samotný výzkum sestává ze tří etap, využívajících částečně metod akčního výzkumu. V první etapě autorka shromáždila větší množství dětských výtvarných prací s cílem stanovit kritéria dalšího zkoumání. Ve druhé Zdeňka Malinovská pozorovala v terénu práci šesti učitelek MŠ ve výtvarných činnostech, analyzovala jejich přípravu a realizaci výtvarných činností a reflektovala ji. Ve třetí etapě sama navrhla a realizovala výtvarné řady na téma příroda a její formy.

Celá práce se vyznačuje pečlivostí zpracování a uceleností. V úvodu autorka prokazuje schopnost přehledně formulovat cíle, v závěru práce přehledně shrnout výsledky. Teoretická část je zatížena výběrem starší relevantní literatury (viz. např. kap. 4. Otázka schopnosti estetického vnímání a jeho rozvoje u dětí předškolního věku; „Z vlastní zkušenosti vím, že dítě je značně ovlivnitelné a mohou tedy na něj mít negativní vliv osoby s *antikulturní* povahou, inklinující ke kýči a nevkusu.“, s. 33)

Za spornou považuji kapitolu 5 Dějiny výtvarného umění – most mezi teoretickými poznatky a praxí. V otázce zařazení uměleckých děl do výtvarných činností v MŠ vychází autorka z textu O. Hostinského (1847 – 1910) a jeho teorie socializace umění. Staví tedy na chronologii dějin umění a předkládá jakýsi výčet jednotlivých uměleckých období od pravěku po surrealismus. Z textu je patrné, že není obeznána se současnou etablovanou galerijní pedagogikou a nijak nereflektuje fakt, že umění lze předkládat i na základě jiných paradigmat než modernistických dějin evropského umění. Kapitola 5 je děsivě zjednodušující, autorka se v ní dopouští nepřesných a silně zjednodušujících tvrzení a nepravd. Rozsah mnohaletého vývoje umění ji pochopitelně nedovoluje zabývat se některou z otázek hlouběji. „Starověký Egypt zmiňuji zejména pro jeho architekturu. Jako základní stavební jednotka se zde uplatnil další přírodní materiál a tím byl kámen...“ (s. 37) „Starověká kultura objevila výtvarné pojetí přírody a člověka. Takové umění bylo smyslové, jemné, začal se uplatňovat zákon perspektivy...“ (s. 38) aj. Za nejproblematičtější považuji oddíl „Význam pro současnou výtvarnou výchovu“, v nichž pro každé umělecké období nahodile vybírá 3-4 položky, vhodné pro zařazení do výtvarných činností.

Kapitola 8, popisující výzkumnou sondu, je zpracovaná uceleně. Výzkumné otázky nejsou volené náhodně, ale na základě předvýzkumu (1. Etapa). Výtvarné činnosti vedené pozorovanými učitelkami MŠ jsou reflektované a přinášejí cenný soubor poznatků, charakterizujících výtvarnou praxi v MŠ (s. 109).

Realizované návrhy výtvarných řad jsou promyšlené a vyvážené.

Otázky k obhajobě:

1. Definujte kýč, charakterizujte jeho vlastnosti. Považujete za škodlivé, aby se dítě setkalo s kýčem a v čem?
2. Uveďte, jaké výhody může přinést setkání dětí s originálem uměleckého díla? Jaká úskalí může naopak skýtat práce s reprodukcí?
3. Výzkumná otázka 3. etapy výzkumu zní: „Budou kompetence získané při realizaci výtvarných řad vzhledem k vybrané skupině dětí shodné s kompetencemi dětí získanými na konci předškolního vzdělávání v oblasti výtvarné výchovy?“ Vysvětlete, proč jste si tuto otázku položila? Jaké byly Vaše předpoklady?

Po formální stránce práce splňuje požadavky na DP. Text práce je velmi dlouhý, práce má 141 stran. Je logicky členěna, stylisticky je správně. Digitální forma obsahuje dvě anotace. Práci doporučuji k obhajobě.

V Praze 5. 5. 2014

Mgr. Magdalena Novotná, PhD.